

HET GRAS IS ALTIJD GROENER ONDER WATER

De zee heeft honger van Kira Wuck

Wanneer wilde u voor het laatst iets zo graag dat u er beschadigd door zou kunnen raken, zoals de mot die een uitputtingslag voert met het raam? In haar tweede dichtbundel *De zee heeft honger* probeert de Nederlandse Kira Wuck niet te verdrinken in het diepe water tussen willen en hebben.

U zou deze zomervakantie kunnen overwegen om te gaan snorkelen. Beter niet aan de Belgische kust, daar woelt te veel zand en plastic, maar ergens op een reisbrochurebestemming met helblauw water. We geven u zelfs een geschikt excuus: het is niet voor uzelf, maar voor de poëzie. Want om u helemaal onder te dompelen in de wereld van *De zee heeft honger* helpt het snorkelen om te begrijpen hoe Kira Wuck de wereld ervaart.

Dat gaat zo: “soms zie ik de dingen die ik hebben wil / als een vloedgolf die het land bedekken kan / om erbij te kunnen moet ik eerst verdrinken”. Kira Wuck bekijkt de wereld doorgaans van op een afstand. In de meeste van haar gedichten zijn de geluiden gedempt, alsof haar oren onder water zitten. En de dieren en mensen zijn ver, op een bodem die ze alleen mits een portie gezichtsbedrog denkt te kunnen aanraken. De ideale wereld ligt twintig-duizend mijlen onder zee.

Voor u medelijden krijgt: die afstand is niet noodzakelijk problematisch. “’s nachts ontwikkelde we op onze knieën foto’s / in een kleine badkamer, alsof we een gebed opzeiden / de beelden gaven je precies genoeg afstand / om van mensen te houden”. Afstand is in *De zee heeft honger* een tweesnijdend zwaard: soms kwellend, soms troostend. Of om binnen de beeldspraak van het snorkelen te blijven: de ik-figuur mag dan boven een ideale wereld dobberen waar ze nooit in zal kunnen opgaan, ondertussen ligt ze wel mooi met haar kont in de zon.

Kira Wuck wordt veertig dit jaar. Voor de lezer misschien een detail en voor de dichteres mogelijk allesbehalve, maar in het licht van haar mini-oeuvre is het interessant. Wuck debuteerde zes jaar geleden met de meermaals bekroonde bundel *Finse meisjes*.¹

Zonder tranerig of bitter te worden, dicht Wuck over het genadeloze afscheid dat bij elk nieuw begin hoort

En twee jaar geleden bracht ze met *Noodlanding* een verzameling korte verhalen uit. Die laatste was een energieke hinkstapsprong om opnieuw bij de poëzie te belanden.

Er is iets veranderd, tussen de twee dichtbundels in, en we zouden het leeftijd durven te noemen. Of nog meer beladen: maturiteit. Werd *Finse meisjes* bevolkt door ouders, familie, een vriendin en een (ex-)lief, dan stikt het in *De zee heeft honger* van de vreemden. Eilandbewoners, een stewardess, alcoholisten, bezoekers. Van wereld, bovenal, met titels als ‘Helsinki’, ‘Eurolines’, ‘Hanoi’ en ‘India’. De dertiger heeft zich los gedicht van de eigen wereld.

Al is er ook iets gesneuveld, tussen die twee dichtbundels in. De afstand die Wuck inbouwt tijdens het observeren van anderen en zichzelf, maakt de poëzie bedaarder. Waar de taal in *Finse meisjes* actief was, is het leven in *De zee heeft honger* veeleer iets wat de ik-figuur overkomt. Dat toont zich het duidelijkst in de observaties over tijd: dicht Kira Wuck in haar debuut “De tijd gaat sneller als je afen toe een plant verschuift”, dan klinkt het nu passiever “wachten is als de zee / tijd komt naar ons toe”.

Toch blijft ondanks de jaren veel hetzelfde. En dat is fijn, want voor wie ook Kira Wucks poëzie- en prozadebuut las, voelt haar stijl stilaan als thuiskomen. Ze combineert laconieke ironie (“We zijn onderweg naar Polen om Auschwitz te bezoeken / je moet het gewoon een keer gezien hebben”) met een levendige, absurde fantasie (“we pakken de levens op die door anderen zijn achtergelaten / trekken oude bloemetjesjurken en overhemden aan”) en een talent voor ontroerend herkenbare beelden (“mensen dringen naar voren / alsof ze een prijs mogen halen”).

Naar aanleiding van *Noodlanding* vertelde Wuck in een online interview² dat ze graag schrijft “over mislukte verhoudingen tussen mensen. Ze stellen elkaar uiteindelijk toch steeds teleur.” Dat is in *De zee heeft honger* niet anders. Zonder tranerig of bitter te worden, dicht ze een bundel lang over het verlangen om te vertrekken, om bij iemand te horen, maar ook over mensen die achterblijven en het genadeloze afscheid dat bij elk nieuw begin hoort. De personages zoeken en botsen op muren, op elkaar en op zichzelf. Maar Wuck laat hen dat altijd doen in een consistente stijl, met een zelfverzekerde verbeelding en een blik die mooi het midden houdt tussen voelen en denken. Een sleutelobservatie die dat allemaal fraai vat, is het gedicht ‘Helsinki’:

Alcoholisten verzamelen zich in het park
weer of geen weer
als je ergens goed in bent
moet je discipline opbrengen
dan komt de rest vanzelf

soms verplaatsen ze zich naar het station
onder de gele verlichting van de kiosk
zien ze reizigers die zo hard proberen
ergens anders te zijn
dat ze onmogelijk hier kunnen bestaan

De zee heeft honger is pretentieloze poëzie. Ook al is de bundel in hoeveelheid soberder dan het debuut (26 kortere gedichten versus 34 langere), in haar metaforen en observaties blijft Wuck even genereus. Die inhoudelijke generositeit mist evenwel talige zorgvuldigheid: met dertig keer “als” (zowel als-vergelijking als voegwoord) en tien keer “zoals” en “alsof” stoort de wildgroei aan als-en.

Toch mag dat ons niet afleiden van waar ze werkelijk in slaagt: Wuck dicht over de zee, de anonimiteit van de stad, over eenzaamheid en “tevergeefsheid”, en ze doet dat zonder in de valkuilen te trappen van de troosteloosheid, van de vormeloos

voorgekauwde metafoer of van het makkelijke sentiment. Inhoudelijk blijft alles in balans.

Even gebalanceerd als ze de diepe kloof schetst tussen willen en hebben, zo trefzeker laat ze haar personages wankelen. Met de ik-figuur op kop bewegen die zich allemaal rond elkaar zonder middelpuntvliedende kracht. Er is geen zekerheid om zich aan vast te houden, dus laat iedereen zich meevoeren door de golven en door de wereld. Met de trein, het vliegtuig en Eurolines, voor wie het letterlijk wil lezen. Maar evengoed in alcohol, in angst, in de armen van een ander en in de grote vraag: Waar Naartoe? Dat iedereen elkaar desondanks toch blijft ontmoeten, heeft meer te maken met de wetmatigheid van het doelloos zijn dan met doelbewust verlangen: “alle wegen lopen krom / daarom ontmoet iedereen elkaar weer in het midden.”

Kira Wuck dichtte alweer een parel. Zo ziet u maar: snorkelen loont.

SARAH VANKERSSCHAEVER

KIRA WUCK, *De zee heeft honger*, Podium, Amsterdam, 2017, 56 p.

NOOT

- 1 KILA VAN DER STARRE, ‘Woorden zijn spaarzaam als het licht. De scherpe blik van Kira Wuck in ‘Finse meisjes’, *Ons Erfdeel*, jg. 56 (2013), nr. 3, pp. 144-145
- 2 www.hebban.nl/artikelen/kira-wuck-ik-schrijf-graag-over-mislukte-verhoudingen-tussen-mensen